

Kulturdepartementet,

103 33 Stockholm

Famnas remissvar på delbetänkande av utredningen för transpersoner i Sverige SOU 2017:92

Famna är riksorganisation för idéburen vård och social omsorg. Vi har för närvarande drygt 75 medlemmar och de största är Ersta diakoni, Bräcke diakoni, Stora Sköndal, Mo Gård och Stockholms sjukhem. Därutöver har vi många andra välkända medlemmar och välrenommerade aktörer som länge erbjudit medborgare och medmänniskor sociala tjänster, kvalificerad vård och individuell omsorg utan vinstsyfte, t ex kvinno- och tjejjourer, Stadsmissioner och en rad stiftelser och ideella föreningar.

Idéburen sektor används i texten likställt med begrepp som ideell sektor, civilsamhället eller non-profitsektorn.

Förslagen i korthet

I betänkandet föreslås ett antal insatser och åtgärder i syfte att förbättra samordning och strukturer på arbetet för hbtqi-personers rättigheter. Förslagen berör många politikområden och tar sin utgångspunkt i mänskliga rättigheter. Utredaren gör i betänkandet en ambitiös genomgång av transpersoners levnadsvillkor och konstaterar att arbetet för att förbättra och stärka transpersoners levnadsvillkor kräver ett strukturellt grepp, med förtydligande av ansvar och uppdrag till olika statliga myndigheter.

Famnas synpunkter

Famna delar betänkandets slutsatser att bättre kunskaper behövs för att stärka ställningen och förbättra levnadsvillkoren för transpersoner i det svenska samhället. Vi har flera medlemmar vars verksamheter idag omfattar eller berör hbtqi-personers välfärd, t ex genom aktiviteter för unga, socialt arbete, äldreomsorg eller vård, såväl somatisk som psykisk. Flera av Famnas medlemmar vänder sig explicit till dessa personer för att skapa inkluderande sammanhang och ett respektfullt bemötande.

Vi välkomnar särskilt att betänkandet föreslår ett långsiktigt ekonomiskt stöd till det civila samhällets arbete för att stödja hbtqi-personer och att Folkhälsomyndighetens anslag på

området för stöd till civila samhällets organisationer bör höjas och permanentas och att möjliggöra för mindre organisationer som representerar särskilt utsatta grupper att söka bidrag. Förslagen (14.5.1) inom Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågors ansvarsområde noterar vi också med tillfredsställelse.

Vi vill i det sammanhanget betona vikten av att inkludera hbtq-organisationer och transpersoners egna organisationer i de uppdrag som olika myndigheter får. Det är sätt att ta tillvara den expertis som finns i civila samhället och avsätta resurser till detta. I detta ligger också att vi ser det som centralt att hbtq-organisationer, transorganisationer och intersexorganisationer finns och får stöd från stat, landsting/regioner och kommuner för att kunna göra sitt arbete.

Famna har i andra sammanhang framfört behovet av att IOP (Idéburet Offentligt Partnerskap) utvecklas och att kommuner och landsting vill och vågar använda detta instrument för samarbete med civilsamhället. De frågor som föreliggande utredning väcker kan också inlemmas i de samarbetsformerna. Vi vill uppmana offentliga aktörer att titta mer på möjligheten att ingå IOP:er med hbtq-organisationer för att utföra vissa stödjande insatser till transpersoner. Det skulle underlätta för dessa att kunna göra ett mer långsiktigt och omfattande arbete än som görs idag med de i regel endast ettåriga projektstöden.

IOP skulle t ex kunna ingås mellan lämpliga civilsamhällesorganisationer å ena sidan och Folkhälsomyndigheten å den andra för att driva ett mer långsiktigt stödjande arbete.

De flesta av utredningens förslag riktar sig till statliga myndigheter som Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, Migrationsverket och Folkhälsomyndigheten och endast indirekt till den idéburna välfärden. Vi ser fram emot att ta del av de åtgärder som respektive myndighet utvecklar och som är relevanta för de idéburna aktörerna inom vård och social omsorg. Dit hör t ex förslaget att Folkhälsomyndigheten får i uppdrag att ta fram ny kunskap om äldre transpersoners levnadsvillkor och särskilda behov och Socialstyrelsen föreslås utarbeta en handbok för hur äldre vården kan arbeta med dessa frågor. (14.2.2)

På Famnas vägnar

Ulrika Stuart Hamilton

Generalsekreterare